

Voortoets Natuurbeschermingswet en onderzoek Flora- en faunawet en EHS

Strandpaviljoen Molenslag Monster

projectnr. 0246532.00
revisie 02
26 oktober 2012

auteur(s)

M. Korthorst
R. Wolf
L.J.G. Koks

Opdrachtgever

Strandpaviljoen 'Bij Ons' Vof
Marius Godwaldtstraat 37
2552 CM Den Haag

datum vrijgave

26 oktober 2012

beschrijving revisie 01

Eindconcept

goedkeuring

L.J.G. Koks

vrijgave

M. Stabel

Projectgroep bestaande uit:

M. Korthorst
Robbert Wolf
L.J.G. Koks

Tekstbijdragen:

Fotografie:

Vormgeving:

Datum van uitgave:
26 oktober 2012

Contactadres:
Beneluxweg 7
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2012

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling.....	2
1.3	Leeswijzer	3
2	Wettelijk kader.....	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Flora- en faunawet.....	4
2.3	Natuurbeschermingswet 1998.....	5
2.4	Toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998	6
2.5	Crisis- en Herstelwet	7
2.6	Ecologische Hoofdstructuur.....	7
2.7	Planlocatie	8
3	Plangebied in relatie tot natuurwetgeving.....	9
3.1	Beschrijving Strandpaviljoen "Bij Ons" en omgeving.....	9
3.2	Strandpaviljoen in relatie tot beschermde soorten Flora- en faunawet	10
3.3	Strandpaviljoen in relatie tot beschermde gebieden.....	10
3.3.1	<i>Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.....</i>	<i>10</i>
3.3.2	<i>Beschermde Natuurmonument</i>	<i>16</i>
3.3.3	<i>De Ecologische Hoofdstructuur.....</i>	<i>17</i>
3.3.4	<i>Conclusie ligging en begrenzing.....</i>	<i>18</i>
4	Effecten jaarrond openstelling.....	19
4.1	Effecten op beschermde soorten	19
4.2	Effecten op instandhoudingsdoelstellingen Solleveld & Kapittelduinen	19
4.2.1	<i>Verstoringsgevoeligheid kwalificerende habitats.....</i>	<i>19</i>
4.2.2	<i>Effecten ingreep op kwalificerende habitattypen.....</i>	<i>21</i>
4.2.3	<i>Effecten op Habitatrichtlijnsoorten.....</i>	<i>23</i>
4.2.4	<i>Effecten op Beschermde Natuurmonument Solleveld.....</i>	<i>23</i>
4.3	Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur.....	24
5	Conclusies en aanbevelingen	25
6	Literatuurlijst	27
	Bijlage 1: Kaart Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.....	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Ter hoogte van de strandopgang bij camping De Molenslag in Monster wordt momenteel het strandpaviljoen "Bij Ons" geëxploiteerd. Het paviljoen wordt aan het begin van het zomerseizoen opgebouwd en aan het einde weer afgebroken. De exploitant is voornemens om het strandpaviljoen het gehele jaar open te stellen voor gasten. Dit voornemen vormt de aanleiding voor het uitvoeren van een toets aan de geldende natuurwetgeving.

Figuur 1.1 Google-maps opname van de strandopgang de Molenslag. Het in 2012 geopende duinfietspad en versterkte zeereep staat niet op de foto.

De locatie van het paviljoen grenst aan het natuurgebied Solleveld & Kapittelduinen, welke op 27 september 2011 definitief is aangewezen als Natura 2000-gebied. De Natuurbeschermingswet verplicht het in beeld brengen (en zo nodig voorkomen dan wel mitigeren of compenseren) van de externe effecten van ontwikkelingen en activiteiten in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. Het natuurgebied Solleveld & Kapittelduinen maakt deel uit van de provinciale Ecologische Hoofdstructuur en kent de daarbij horende bescherming. Daarnaast is het vanuit de Flora- en faunawet noodzakelijk in kaart te brengen welke effecten te verwachten zijn op (beschermde) soorten. Dit onderzoek gaat in op beide elementen.

1.2 Doelstelling

In dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke ecologische effecten heeft het jaarrond openstellen van het Strandpaviljoen "Bij Ons" op het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen en de EHS;
2. Welke ecologische effecten heeft het jaarrond openstellen van het Strandpaviljoen "Bij Ons" op de eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet?

Het voorliggend rapport bevat de resultaten van zowel de voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet (onderzoeksvraag 1) en EHS als het flora- en faunaonderzoek (onderzoeksvraag 2).

1.3 Leeswijzer

Dit rapport bevat de resultaten van zowel de voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet als het onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Het rapport is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 bevat een toelichting op het wettelijk kader (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en EHS);
- Hoofdstuk 3 gaat in op de gebiedsbeschrijving, de aangetroffen beschermde soorten en de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden;
- Hoofdstuk 4 bevat de effectbepaling, zowel wat betreft effect op beschermde soorten als op beschermde natuurgebieden;
- Hoofdstuk 5 bevat de conclusies en aanbevelingen.

2 Wettelijk kader

2.1 Algemeen

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermingszones SBZ's) opgenomen.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied. De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

2.2 Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 diersoorten en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (met uitzondering van de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde diersoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling

geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffings-plicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van de deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.

- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:

Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreeppad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd.

T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn. Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

2.3 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden in Nederland. Het gaat daarbij om de bescherming van gebieden van nationaal belang (de Beschermd Natuurmonumenten) en van internationaal belang (Natura 2000). In een groot aantal gevallen overlappen de Beschermd Natuurmonumenten met gebieden die zijn aangewezen als Natura 2000. De waarden die behoren bij het Beschermd Natuurmonument zijn dan meegenomen in het Natura 2000-ontwerp- of concept-aanwijzingsbesluit. Zodra sprake is van een definitieve aanwijzing van een Natura 2000-gebied vervalt met die aanwijzing de status van Beschermd Natuurmonument. Voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet is artikel 16 (en 19j) van de wet van belang in verband met de toetsing aan de 'oude doelen' zoals opgenomen in de aanduiding van het Beschermd Natuurmonument.

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt het juridische kader voor de aanwijzing van de beschermde natuurgebieden, de vergunningverlening, de rol van het Bevoegd Gezag en de Natura 2000-beheerplannen. De Natuurbeschermingswet 1998 heeft de afgelopen jaren op diverse momenten wijzigingen ondergaan (o.a. als gevolg van de Crisis en Herstelwet op 31 maart 2010). (Bron: Regiegroep Natura 2000)

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt de juridische basis voor de vergunningverlening met betrekking tot de te beschermen natuurgebieden. Hierbij worden drie typen gebieden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden. Dit zijn in totaal 161 gebieden die zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone (SBZ) in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.
- Beschermde Natuurmonumenten. Deze gebieden zijn onder de oude Natuurbeschermingswet (1967) benoemd tot Staatsnatuurmonument of Beschermde natuurmonument. Deze status van deze gebieden vervalt wanneer zij nu deel uitmaken van een Natura 2000-gebied.
- Gebieden die de Minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen zoals Wetlands.

2.4 Toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998

Toetsing aan Aanwijzingsbesluit Natura 2000

Activiteiten waarvan niet op voorhand zeker is dat ze geen gevaar voor de instandhoudingsdoelstellingen leveren zijn vergunningplichtig. Een vergunning wordt pas verleend als zekerheid is verkregen dat er geen gevaar voor de instandhoudingsdoelstellingen is. In de vergunning kunnen voorwaarden worden gesteld aan een activiteit indien bijvoorbeeld de aanlegfase of gebruiksfase daar aanleiding voor zijn. Dit alles wordt bepaald in het kader van een zogenaamde habitattoets welke wordt uitgevoerd indien uit de voortoets blijkt dat (significante) negatieve effecten niet op voorhand uit te sluiten zijn.

Belangrijk hierbij is dat het voorzorgsbeginsel gehanteerd wordt. Toestemming wordt alleen verleend als op basis van de beschikbare wetenschappelijke kennis maximale zekerheid kan worden verschaft dat de activiteit (zowel op zichzelf als in combinatie met andere activiteiten) de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengt. Bij twijfel wordt geen toestemming verleend.

Het is belangrijk om te constateren dat absolute zekerheid nooit te bieden is en met het voorzorgsbeginsel niet het onmogelijke gevraagd wordt. Bedoeld wordt dat alle redelijkerwijs te leveren zekerheid geboden wordt.

De instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengen houdt in dat de activiteit negatieve effecten veroorzaakt die het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen verhinderen of tegenwerken, er is dan sprake van zogenaamde significant-negatieve effecten of gevolgen.

Ook activiteiten buiten een Natura 2000-gebied kunnen de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengen, denk aan geluidsverstoring of verdroging door wateronttrekking. Dit wordt externe werking genoemd. (Bron: Regiegroep Natura 2000)

Voor de volledige achtergrondinformatie over de Natuurbeschermingswet 1998, de wijze van toetsing, relatie met het beheerplan en dergelijke, wordt verwezen naar de website van de rijksoverheid (wetten.overheid.nl).

Toetsing Natuurbeschermingswet 'oude doelen' Beschermde Natuurmonument

Volgens artikel 19ia van de Natuurbeschermingswet is artikel 16 van de wet van toepassing indien een instandhoudingsdoelstelling betrekking heeft op een doelstelling als beschermd natuurmonument. Dan geldt dat een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, tevens een aanvraag is voor een vergunning als bedoeld in artikel 16, eerste lid, van de wet.

De toetsing aan artikel 16 van de Natuurbeschermingswet komt erop neer dat wordt onderzocht of handelingen schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of voor dieren of planten in het beschermd natuurmonument of die het beschermd natuurmonument kunnen ontsieren.

Het artikel is niet van toepassing op handelingen die worden verricht overeenkomstig een beheersplan (als bedoeld in artikel 17). Voor een toelichting op de voorwaarden van toetsing en vergunningverlening wordt verwezen naar Bijlage 1.

Doelstellingen Beschermd Natuurmonument Solleveld

De Strandpaviljoen "Bij Ons" ligt op de grens van het Beschermd Natuurmonument Solleveld. Voor een goede beoordeling dient het plan getoetst te worden aan de doelstellingen van het Beschermd Natuurmonument. De volgende doelstellingen zijn in het aanwijzingsbesluit opgenomen:

- Het Natuurmonument is van belang voor minder algemene plantengemeenschappen, waarvan verscheidene in ons land minder algemene tot zeldzame plantensoorten: blauwe zeedistel, duinsalomonszegel, kleverige reigersbek, fakkelgras, fraai duizendguldenkruid, rankende helmblom, bleekgele droogbloem, driedistel, kruipend stalkruid, wilde hyacint en diverse mossen en korstmossen, waaronder cladonia.
- Het Natuurmonument is door zijn openheid, reliëf en binnenduinrandbossen van betekenis vanuit het oogpunt van natuurschoon.
- Het Natuurmonument is als broed- rust en foerageergebied van bijzondere betekenis voor grote aantallen vogelsoorten. De vlakke open terreinen met lage begroeiingen zijn vooral van belang als broedgebied van de patrijs, gekraagde roodstaart, roodborsttapuit, slobbeend, sprinkhaanrietzanger, tureluur, kievit, scholekster, wulp, tapuit, kneu en graspieper. De bossen en struwelen in het Natuurmonument vormen broed- en rustgelegenheid voor verschillende soorten als braamsluiper, grauwe vliegenvanger, groene specht, kleine bonte specht, boomklever, boomkruiper, fluitier, nachtegaal, sijs, wielewaal, goudvink, houtsnip en torenvalk.
- Het bos- en duingebied is van belang voor trekvogels, standvogels en winter- en zwerfgasten, zoals koperwiek, goudvink, buizerd, sperwer en bosuil.
- In het Natuurmonument komen vele nesten van de rode bosmier voor.
- Het Natuurmonument is van belang voor de volgende zoogdieren: vos, wezel, bunzing, hermelijn, egel, eekhoorn, baardvleermuis, dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis, rosse woelmuis, dwergspitsmuis en bosspitsmuis.
- In het Natuurmonument leven verschillende soorten amfibieën, waaronder de rugstreeppad en groene kikker, alsmede een reptielensoort, de zandhagedis.

2.5 Crisis- en Herstelwet

Crisis- en Herstelwet

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Crisis- en Herstelwet (CHW) is een aantal wijzigingen in de Natuurbeschermingswet doorgevoerd. Deze aanpassingen betreffen de volgende onderwerpen:

- Aanpak reductie stikstofdepositie;
- Continuering regime bestaand gebruik;
- Verlicht beschermingsregime beschermde natuurmonumenten;
- Verlicht beschermingsregime oude doelen Natura 2000.

2.6 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (1990) en planologisch verankerd in het Structuurschema Groene Ruimte. De EHS bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingzones. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief

hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken.

2.7 Planlocatie

Strandpaviljoen "Bij Ons" ligt tegen het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Dit Natura 2000-gebied is op 30 september 2011 aangewezen door het Ministerie van EL&I. Met de aanwijzing heeft Solleveld tevens haar status als Beschermd Natuurmonument verloren. De relatie van de planlocatie met het Natura 2000-gebied wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

3 Plangebied in relatie tot natuurwetgeving

3.1 Beschrijving Strandpaviljoen "Bij Ons" en omgeving

Het Strandpaviljoen "Bij Ons" ligt aan een van de strandopgangen waarlangs het strand van Monster is te bereiken. Het paviljoen beschikt over een binnengedeelte en een buitenterras. Het restaurant biedt ruimte aan maximaal 150 personen.

De strandopgang nabij de het strandpaviljoen de "Bij Ons" is verhard met grote betonplaten. Komende vanaf de Molenslag bevindt zich aan de linkerzijde een grote parkeerplaats voor de badgasten. Aan de rechterzijde is camping 'De Molenslag' aanwezig. Betreden van de duinen vanaf de strandopgang is niet mogelijk. Aan beide zijde is een robuust hekwerk aanwezig met prikkeldraad. Boven op de smalle duinreep kruist de strandopgang het nieuwe duinfietspad. Ook dit fietspad wordt geflankeerd door een stevig hekwerk van prikkeldraad.

Het planvoornemen dat onderwerp is van de voorliggende toetsing betreft de verruiming van de opstelling met de winterperiode.

Entree van Strandpaviljoen Bij Ons

Helm achter het paviljoen

Het nieuwe fietspad op de zeereep

De strandopgang, kijkrichting richting Monster met een natuurlijke duinvegetatie

Camping de Molenslag bij de entree van het duin.

3.2 Strandpaviljoen in relatie tot beschermde soorten Flora- en faunawet

Tussen het fietspad en de camping bevindt zich een duindalletje met een natuurlijke duindoornbegroeiing. De zeereep tussen het fietspad en het strandpaviljoen is recentelijk versterkt en daarna geheel ingeplant met helmgras. Er zijn geen beschermde soorten flora en fauna aangetroffen.

3.3 Strandpaviljoen in relatie tot beschermde gebieden

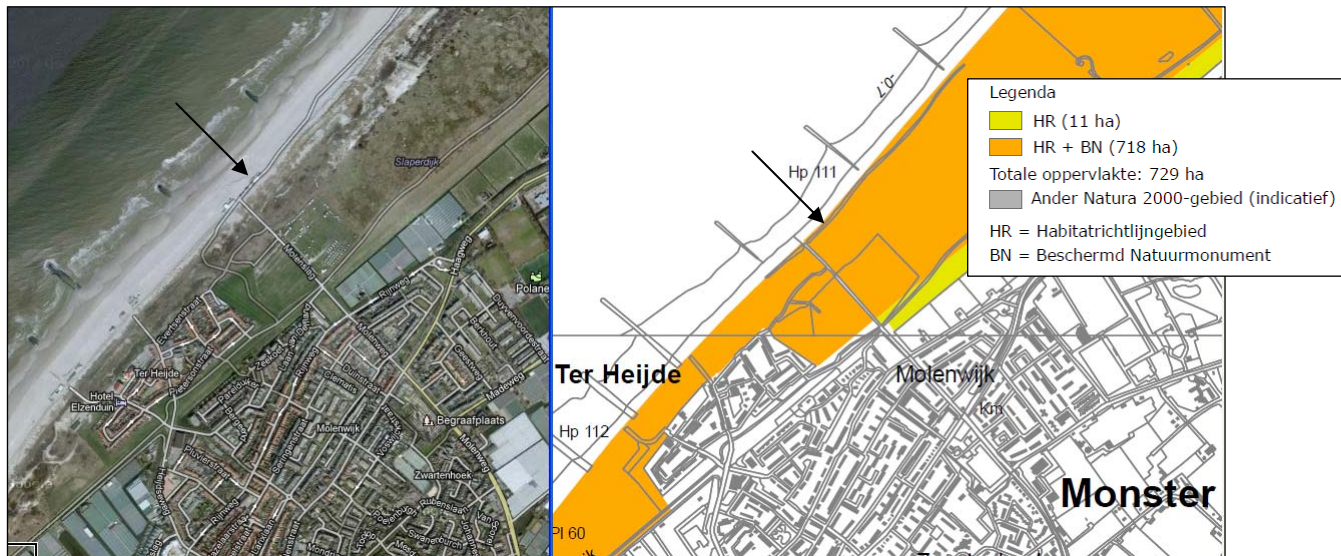
In deze paragraaf worden de 'juridische relaties' tussen het plangebied (het strandpaviljoen) en de Natuurbeschermingswet beschreven op basis van de exacte ligging en begrenzing van het paviljoen ten opzichte van beschermde natuurgebieden. Door de ligging van het plangebied in of nabij het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen, Beschermde Natuurmonumenten en de Ecologische Hoofdstructuur dient bij de jaarrond openstelling rekening gehouden te worden met de Natuurbeschermingswet 1998. De daaruit voortvloeiende eisen en randvoorwaarden die mogelijk van invloed zijn op de jaarrond openstelling van "Bij Ons" worden in paragraaf 3.3.1 en 3.3.3 behandeld.

3.3.1 *Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen*

Het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen is opgebouwd uit de natuurgebieden Solleveld en Kapittelduinen (beide voormalige Beschermde Natuurmonumenten). Het gehele Natura 2000-gebied is aangewezen als Habitatrictlijngebied. De totale oppervlakte bedraagt 724 hectare. Het gebied wijkt af van de meeste Zuid-Hollandse duingebieden doordat het voor het overgrote deel bestaat uit 'oude duinen'. Bijzonder in deze ontkalkte duinen zijn enkele heideterreintjes, die evenals andere landschapselementen herinneren aan het historische, agrarische gebruik. Het gebied is niet heel reliëfrijk en bestaat uit vochtige duinen, duinbossen, duinvalleien, graslanden, duinheiden, struwelen, ruigten, plassen en een aantal dijkprojecten. Het Natura 2000-gebied behoort tot het grondgebied van de gemeenten Westland, 's-Gravenhage en Rotterdam. De begrenzing Beschermde Natuurmonument valt vrijwel geheel samen met de begrenzing van het Natura 2000-gebied volgens het Aanwijzingsbesluit.

Instandhoudingsdoelstellingen

Het aanwijzingsbesluit van de Staatssecretaris van EL&I voor Solleveld & Kapittelduinen d.d. 30 september 2011 bevat de habitattypen en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen. Het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen is voor zes kwalificerende habitattypen aangewezen.

Figuur 3.1 Ligging planlocatie (zwarte pijl) t.o.v. Natura 2000-gebied. Bron: google Maps, www.synbiosys.alterra.nl)

De kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen zijn weergegeven in

Instandhoudingsdoelstellingen		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
habitattypen					
H2120	Witte duinen	-	=	=	
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	--	=	>	
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	--	=	>	
H2150	*Duinheiden met struikhei	+	=	>	
H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=	
H2180A	Duinbossen (droog)	+	=	>	
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	-	=	=	
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	=	=	
H2190C	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)		=	=	
Soorten					
H1014	Nauwe korfslak	-			
Legenda					
W	Kernopgave met wateropgave				
	Sense of urgency: beheeropgave				
	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities				
SVI landelijk					
=	Behoudsdoelstelling				
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling				
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering				

Figuur 3.2. In

Figuur 3.2 is de habitattypenkaart van het Natura 2000-gebied opgenomen.

Tabel 3.1 Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

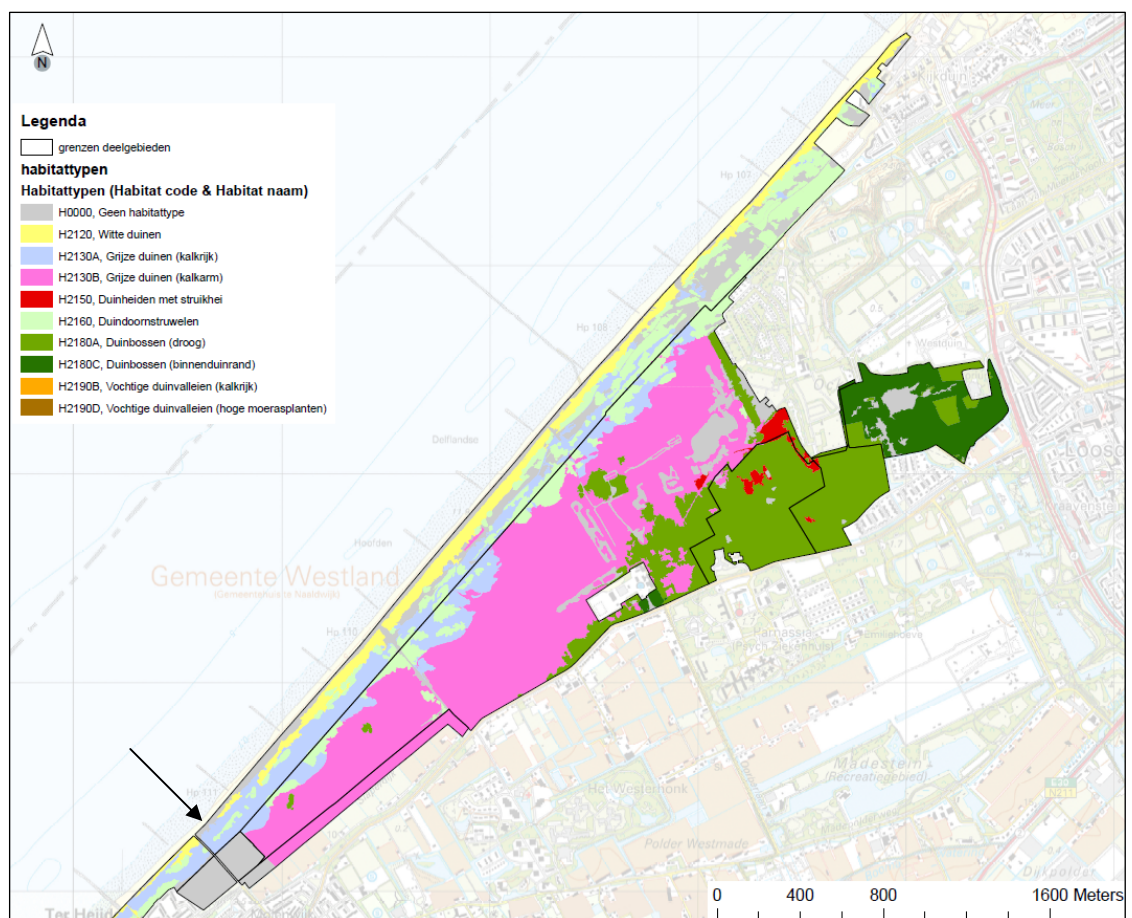
Kernopgaven		
	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Duinen)	Samenhangend landschap met aantal gradiënten en mozaïeken door versterken van noord-zuid gradiënt en samenhang daarbinnen, herstel gradiënt van zeereep-binnenduinrand: droog-nat, meer of minder wind, meer of minder zout, jong-oud, behoud en herstel van mozaïeken: open-dicht, hoog-laag, behoud en herstel van ruw en donker voor fauna en het versterken samenhang met Noordzee, Wadden en De Oostvaardersplassen en met Meren en Moerassen
2.02	Grijze duinen	Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen *H2130, ook als habitat van tapuier A277, velduil A222 en blauwe kiekendief A082, door tegengaan vergrassing en verstruweling.
2.03	Duinheiden	Behoud oppervlakte en kwaliteit duinheiden met kraaihei *H2140 en duinheiden met struikhei *H2150.

<u>Instandhoudingsdoelstellingen</u>					
		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
habitattypen					
H2120	Witte duinen	-	=	=	
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	--	=	>	
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	--	=	>	
H2150	*Duinheiden met struikhei	+	=	>	
H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=	
H2180A	Duinbossen (droog)	+	=	>	
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	-	=	=	
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	=	=	

H2190C	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)		=	=	
Soorten	Nauwe korfslak	-			
H1014					
Legenda	Kernopgave met wateropgave				
W	Sense of urgency: beheeropgave				
?	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities				
?					
SVI landelijk					
=	Behoudsdoelstelling				
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling				
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering				

Figuur 3.2 Habitattypen met instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

** Prioritaire habitattypen volgens de Habitatrichtlijn; voor deze habitattypen gelden andere criteria bij de selectie van Natura 2000-gebieden en een zwaarder beschermingsregime onder de Natuurbeschermingswet en/of de Flora- en faunawet.*

Figuur 3.2 Habitattypenkaart Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen en locatie plangebied (zwarte pijl)

*H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")*

Doel: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Voor een goede kwaliteit van het habitattypen witte duinen is verstuiwing van de zeereep van

belang. Hierin wordt reeds voorzien in het kader van de versterking van de Delflandse kust en de natuurcompensatie voor Tweede Maasvlakte. Ter hoogte van het compensatiegebied Spanjaards Duin, zal de verstuing afnemen. Hierdoor zal nieuwvorming van witte duinen niet optreden en de oppervlakte witte duinen, door omvorming naar grijze duinen (H2130), achteruit gaan. De nieuwvorming van witte duinen zal zich verplaatsten naar de zeezijde van het gebied Spanjaards Duin.

H2130 Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")

Doel: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Binnen het begraasde deel van het terrein komen op kleine schaal goed ontwikkelde kalkrijke duingraslanden voor van het type grijze duinen, kalkrijk (subtype A). Ook zijn hier grote oppervlakten met redelijk goed ontwikkelde grijze duinen, kalkarm (subtype B) aanwezig. Verbetering van de kwaliteit van beide subtypen wordt nagestreefd gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding.

H2150 Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (Calluno-Ulicetea)

Doel: behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting: Duinheiden met struikheide betreft een zeldzaam habitatype dat landelijk in een gunstige staat van instandhouding verkeert. Binnen het gebied is deze struikheide-begroeiing echter in kwaliteit achteruitgegaan. Vanwege deze achteruitgang wordt, in afwijking van de landelijke doelstelling, kwaliteitsverbetering nagestreefd. Er zijn mogelijkheden hiervoor in het gebied.

H2160 Duinen met Hippophaë rhamnoides

Doel: behoud oppervlakte en kwaliteit

Toelichting: Het habitatype duindoornstruwelen is momenteel over een relatief grote oppervlakte aanwezig. Voorkomen moet worden dat het type zich uitbreidt ten koste van het habitatype grijze duinen (H2130) of vochtige duinvalleien (H2190).

H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied

Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit duinbossen, droog (subtype A) en behoud oppervlakte en kwaliteit duinbossen, binnenduinrand (subtype C).

Toelichting: De duinbossen van de subtypen droog en binnenduinrand zijn in dit gebied redelijk ontwikkeld. Plaatselijk is de kwaliteit matig, doordat er nog veel exoten aanwezig zijn. Kwaliteitsverbetering heeft betrekking op actieve bestrijding van deze exoten.

H2190 Vochtige duinvalleien

Doel: behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B).

Toelichting: De twee subtypen van het habitatype vochtige duinvalleien komen over een kleine oppervlakte voor, liggend tussen een hoge voorduin en de oude primaire waterkering in een driehoekvormige vallei. De kwaliteit loopt uiteen van matig tot goed.

H1014 Nauwe korfslak

De Nauwe korfslak komt in hoofdzaak voor in ruige grasvegetaties en onder (duindoorn)struwelen. De dichtst bijgelegen vindplaatsen liggen op een afstand van > 500 meter tot het strandpaviljoen (Ontwerpbeheerplan bijzondere natuurwaarden Solleveld & Kapittelduinen, 2011).

Toetsingscriteria

Conform de Natuurbeschermingswet zijn voorgenomen ingrepen slechts toegestaan als duidelijk is dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Hierbij kan sprake zijn van directe en/of indirecte effecten. Directe effecten zijn de effecten van de ontwikkeling zelf, bijvoorbeeld door het oppervlakteverlies van geschikt habitat. Indirecte effecten zijn de gevolgen van de ontwikkeling door uitstraling naar de omgeving (externe werking). Als er mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn, maar deze zijn niet significant, dient er een verslechteringsstoets te worden uitgevoerd. Als de effecten aanvaardbaar zijn, kan de provincie een vergunning verlenen voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Als er een mogelijk significant effect is, dient een passende beoordeling uitgevoerd te worden in het kader van de vergunningaanvraag.

De instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in de Natuurbeschermingswet 1998 beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze natuurwaarden moeten in een gunstige staat van instandhouding gebracht of gehouden worden (zie onderstaand kader).

Gunstige staat van instandhouding

Uit "Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998, LNV, oktober 2005."

De 'staat van instandhouding' van een natuurlijke habitat wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

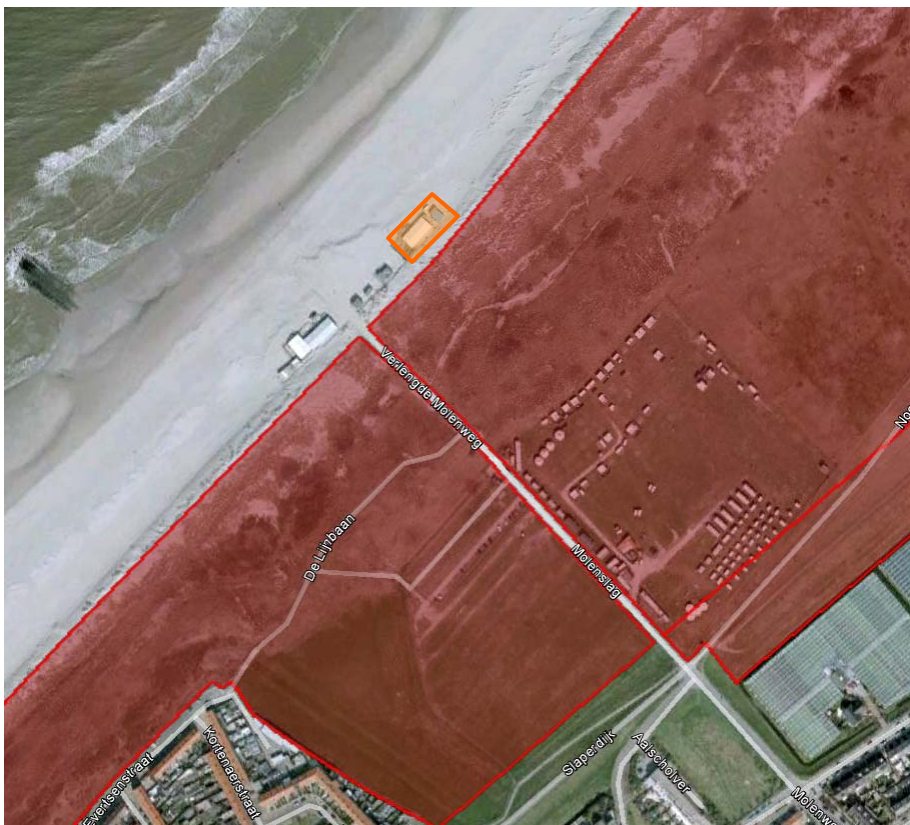
- het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

De 'staat van instandhouding' voor een soort wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven;
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden;
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Begrenzing en ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

De begrenzing van een Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het strandpaviljoen "Bij Ons" is gelegen tegen de grens van 'Solleveld'. In Figuur 3.3 is de ligging van het paviljoen ten opzichte van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen weergegeven. Het paviljoen maakt zelf geen deel uit van het Natura 2000-gebied. De volledige kaart is weergegeven in bijlage 2.

Figuur 3.3 Locatie strandpaviljoen "Bij Ons" (oranje vlak) ten opzichte van het Natura 2000-gebied Solleveld (rood kader). Bron: www.synbiosis.alterra.nl

3.3.2 *Beschermd Natuurmonument*

De bescherming van natuurgebieden in Nederland vond al plaats onder de Natuurbeschermingswet 1967 door het aanwijzen van Staats- en Beschermd Natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen Staats- en Beschermd Natuurmonumenten komen te vervallen. Beide worden nu Beschermd Natuurmonumenten genoemd. Daarnaast worden die (delen van) Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden, ondergebracht in het betreffende Natura 2000-gebied en verliezen daardoor hun status als Beschermd Natuurmonument. Er bestaat een overlap tussen de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied en de waarden die voorheen beschermd werden door het Natuurmonument. Realisering van de instandhoudingsdoelen en bescherming van de waarden die volgen uit de aanduiding van Beschermd Natuurmonument moeten worden geborgd in het beheerplan dat voor het Natura 2000-gebied wordt opgesteld.

Voor Solleveld geldt dat de status van Beschermd Natuurmonument komt te vervallen zodra het betreffende Natura 2000-gebied wordt aangewezen. Wel dienen activiteiten inhoudelijk nog te worden getoetst aan de 'oude doelen' (artikel 16 Natuurbeschermingswet 1998; zie Bijlage 1). Het gebied Solleveld & Kapittelduinen is op 27 sept. 2011 aangewezen als Natura 2000-gebied.

Begrenzing en ligging plangebied t.o.v. Beschermd Natuurmonument Solleveld

De begrenzing van het Beschermd Natuurmonument is zo gekozen dat een in ecologisch, geomorfologisch en landschappelijk opzicht samenhangend geheel onder de werking van de Natuurbeschermingswet is gebracht. De grens van het Beschermd Natuurmonument ligt volgens het aanwijzingsbesluit op duinvoet met zeewaartse/landinwaartse aanpassing. Binnen de begrenzing van het Natuurmonument gelegen landhuizen, woningen, huizen en bedrijfsgebouwen, inclusief delen van bijbehorende erven, vallen als enclaves buiten de begrenzing van het Natuurmonument. Ook vallen

wegen met een gesloten verharding, tezamen met de aangrenzende 0,5 meter, buiten het Beschermd Natuurmonument.

Het strandpaviljoen ligt aan de rand van het Beschermd Natuurmonument. Het gegeven of het paviljoen net wel of net niet binnen de begrenzing valt is niet relevant, aangezien eventuele effecten moeten worden beoordeeld vanuit de inhoudelijke doorwerking van de voorgenomen 'activiteit' naar de waarden en doelen van het Beschermd Natuurmonument.

Toetsingscriteria Beschermd Natuurmonument

De voorgenomen planontwikkeling moet worden getoetst aan de oude doelen vanuit de aanduiding als Beschermd Natuurmonument. Aangezien deze doelen in meer algemene omschrijving zijn geformuleerd in vergelijking met de kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen, zal ook de toetsing op dit niveau moeten aansluiten. Voor de omschrijving van de 'oude doelen' wordt verwezen naar par. 2.4.

3.3.3 De Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (1990) en planologisch verankerd in het Structuurschema Groene Ruimte. De EHS bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingzones. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken.

De provincie heeft deze landelijke EHS op provinciaal niveau vastgesteld tot een regionaal stelsel van natuurgebieden en ecologische verbindingen in de provincie Zuid-Holland vormen. De Provinciale EHS (PEHS) stemt in grote lijnen overeen met en is deels een verfijning van de EHS van het Rijk.

Het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen maakt integraal deel uit van de EHS. Vooral de natte laagten zijn van grote betekenis voor natte duinvalleiplanten en moerasbroedvogels.

Toetsingscriteria

Het ruimtelijk beleid voor de EHS-gebieden is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) is opgenomen in het streekplan en wordt beschermd volgens het 'nee, tenzij'- principe. Dit houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In bepaalde situaties wordt onder voorwaarden toch toestemming gegeven. Die voorwaarden zijn in de streekplannen beschreven. Als een ingreep wordt toegestaan, geldt het vereiste dat de schade zoveel mogelijk moet worden beperkt door mitigerende maatregelen en de (potentiële) natuurwaarden die verloren gaan op kosten van de initiatiefnemer worden gecompenseerd. Per saldo mag op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies optreden van areaal, kwaliteit en samenhang. Het 'nee, tenzij-principe' is in meer detail uitgelegd in onderstaand kader.

Definitie 'nee, tenzij-principe'

Voor de inrichting van het plangebied geldt het 'nee, tenzij-principe' omdat het uitbreiding van stedelijk ruimtebeslag betreft. Onder uitbreiding van stedelijke ruimtebeslag vallen de uitbreiding van steden en dorpen, de aanleg en uitbreiding van bedrijventerreinen en de aanleg en (fysieke) aanpassing van niet-recreatieve infrastructuur. Het 'nee, tenzij-principe' houdt in dat uitbreiding van het stedelijk ruimtebeslag alleen toelaatbaar is als daar zwaar maatschappelijke belangen aan ten grondslag liggen, en pas nadat een onderzoek heeft aangetoond dat er geen alternatieve locaties voorhanden zijn buiten de EHS, of andere oplossingen waardoor de aantasting van de natuur- en de hiermee samenhangende landschapswaarden wordt voorkomen. In het geval van een dergelijke onontkoombaarheid moet verzekerd zijn dat de aantasting van de natuurwaarden en de daarmee samenhangende landschapswaarden tot het minimum wordt beperkt en wordt gecompenseerd.

Begrenzing en ligging plangebied t.o.v. EHS

In Figuur 3.4 is de ligging van de (P)EHS weergegeven in het Westland. Op de kaart is het plangebied buiten de EHS (Scharperswijk) gelegen, voor zover het EHS op land betreft. Dit komt overeen met de wetenschap dat het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen integraal is meegenomen in de EHS, waardoor de conclusies uit paragraaf 0 eveneens gelden voor dit deel van de EHS.

Uit de kaart blijkt dat het strandpaviljoen wel is gelegen binnen de EHS welke betrekking heeft op de gehele Noordzee.

Figuur 3.4 Begrenzing (P)EHS ter hoogte van strandpaviljoen "Bij Ons" (oranje cirkel). Bron: www.zuid-holland.nl

3.3.4 Conclusie ligging en begrenzing

Uit paragraaf 3.3.1 en 3.3.3 komt naar voren dat het plangebied buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittel-duinen is gelegen. Dit betekent dat het strandpaviljoen niet rechtstreeks is beschermd vanuit de Natuurbeschermingswet 1998. Bij een activiteit, zoals de jaarrond openstelling van een strandpaviljoen, dient alleen rekening te worden gehouden met eventuele externe werking naar het omliggend beschermd gebied. Alleen een aanvullende ontwikkeling aan de landzijde van het paviljoen zou tot oppervlakteverlies in beschermd natuurgebied kunnen leiden; hier wordt in deze toets niet van uitgegaan.

Het strandpaviljoen is wel gelegen binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (Noordzee).

4 Effecten jaarrond openstelling

In dit hoofdstuk worden de potentiële negatieve effecten van de jaarrond openstelling van strandpaviljoen "Bij Ons" besproken. In paragraaf 4.1 wordt ingegaan op de effecten op beschermde soorten; paragraaf 4.2 beschrijft de mogelijke effecten op het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

4.1 Effecten op beschermde soorten

Tijdens het veldbezoek zijn geen streng beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet aangetroffen. Het jonge duin achter het strandpaviljoen is recent heringericht en ingeplant met Helm.

Helmbepplanting achter het paviljoen

Het projectvoornemen betreft het de jaarrond openstelling van een paviljoen dat gedurende het hoogseizoen reeds aanwezig is. Ter plaatse van het paviljoen is dus sprake van het reeds aanwezige paviljoen of van strand, waar geen beschermde soorten aanwezig zijn.

Negatieve effecten op streng beschermde soorten zijn uit te sluiten. .

4.2 Effecten op instandhoudingsdoelstellingen Solleveld & Kapittelduinen

Conform de doelstelling van de natuurwetgeving in Nederland en Europa dient de voorgenomen herontwikkeling te worden getoetst aan (mogelijk) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen aangewezen en het beschermingsregime van de EHS. Deze beoordeling wordt in de volgende paragrafen weergegeven.

4.2.1 Verstoringsgevoeligheid kwalificerende habitats

De voorgenomen jaarrond openstelling vindt aan de rand en/of in het beschermde gebied Solleveld & Kapittelduinen plaats. Aangezien de werkzaamheden die hierbij gepaard gaan mogelijk effect hebben op de aanwezige natuurlijke waarden dient een voortoets te worden uitgevoerd volgens de 'Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998'. In onderstaande tabel is de gevoeligheid per soort of habitat weergegeven voor de verstoringen die mogelijk kunnen optreden als gevolg van de werkzaamheden. Doordat de werkzaamheden zowel buiten als binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied plaatsvinden, betreffen het directe en indirecte effecten.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de kwalificerende habitats min of meer gelijkwaardig zijn in gevoeligheid voor de potentieel verstoringen die kunnen optreden als gevolg van de verruimde openstelling van het paviljoen. Alle kwalificerende habitattypen zijn gevoelig voor oppervlakteverlies, versnippering, optische verstoring en mechanische effecten. De habitattypen verschillen wel in gevoeligheid voor de aspecten verdroging en vernatting. Witte duinen, grijze duinen en duinheide met

struikheide zijn ongevoelig voor verdroging, maar zeer gevoelig voor vernatting. Terwijl vochtige duinvalleien juist zeer gevoelig zijn voor verdroging en ongevoelig voor vernatting. Duindoornstruwelen zijn gevoelig voor zowel vernatting als verdroging en duinbossen zijn gevoelig voor verdroging en zeer gevoelig voor vernatting. Verstoring door licht, geluid of trilling is niet van toepassing op habitats, andere verstoringfactoren worden niet verwacht.

Tabel 4.1 Verstoringgevoeligheid per habitat (bron: synbiosys.alterra.nl).

Storingsfactor	oppervlakteverlies	versnippering	verdroging	vernatting	verstoring door geluid	verstoring door licht	verstoring door trilling	optische verstoring	verstoring door mechanische effecten
Habitattypen									
Witte duinen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Grijze duinen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Duinheiden met struikheide	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Duindoornstruwelen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Duinbossen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Vochtige duinvalleien	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig

zeer gevoelig
gevoelig
niet gevoelig
n.v.t.
onbekend

Oppervlakteverlies

Habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte. Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering (zie hieronder) van het leefgebied. Een kleiner gebied heeft meer te lijden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies van oppervlakte mogelijk tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermeting.

Op soortniveau zijn andere effecten te verwachten door oppervlakteverlies. Door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden.

Versnippering

Heeft vooral een effect op soortniveau. Als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie verschillende delen van een leefgebied niet meer kunnen bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte.

Verdroging

Er is sprake van verdroging als door menselijk ingrijpen de actuele grondwaterstand lager is dan de gewenste grondwaterstand (weersomstandigheden, bijvoorbeeld de effecten van een droge zomer, tellen niet mee). Als gevolg hiervan ontstaat een vochttekort bij planten die juist van grondwater afhankelijk zijn. Daarnaast treden er veranderingen op doordat de aard en de beschikbaarheid van voedingsstoffen veranderen.

Vernatting

Vernatting manifesteert zich in hogere grondwaterstanden en/of toenemende kwel veroorzaakt door menselijk handelen. Vernatting grijpt in op de bodem- of watercondities. Bij verdergaande vernatting kan een gebied ongeschikt worden voor planten en dieren en zo leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en uiteindelijk het habitatype.

Geluid

Voor sommige soortgroepen zijn nadelige effecten van geluidsbelasting bekend. Van broedvogels is bijvoorbeeld bekend dat gebieden met een te hoge geluidsbelasting vermeden worden en dat het reproductiesucces in deze gebieden lager is dan in ongestoorde gebieden.

Licht

Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden.

Trilling

Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren en heien. Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend.

Optische verstoring

Optische verstoring treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen). Optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewenning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

Verstoring door mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers en is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Bij habitattypen treedt verstoring/verandering door mechanische effecten vaak op ten gevolge van recreatie.

4.2.2 Effecten ingreep op kwalificerende habitattypen

De externe werking van de jaarrond openstelling van strandpaviljoen "Bij Ons" dient bekeken te worden in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Hierbij is het van belang om te bepalen of sprake is van een mogelijke verstoring of verslechtering of van een significant negatief effect van het voorgenomen activiteiten op de aangewezen habitattypen.

In het Aanwijzingsbesluit zijn de volgende habitattypen opgenomen: Witte duinen, grijze duinen, duinheiden met struikhei, duindoornstruwelen, duinbossen en vochtige duinvalleien. De instandhoudingsdoelen van genoemde habitattypen zijn gericht op behoud van het oppervlakte en behoud en bij enkele ook verbetering van de kwaliteit.

Oppervlakteverlies

Er is geen sprake van oppervlakteverlies, aangezien het strandpaviljoen buiten het Natura 2000-gebied is gelegen. De mogelijke effecten op de oppervlakte van aanwezige habitattypen worden later in deze paragraaf besproken onder 'verstoring door mechanische effecten'.

Versnippering

Een negatief effect als gevolg van versnippering is niet aan de orde. Het strandpaviljoen is een gedeelte van het jaar reeds aanwezig. Er raken geen delen van het beschermd natuurgebied afgesneden of onbereikbaar.

Vernatting/verdroging

Een negatief effect als gevolg van vernatting of verdroging is alleen te verwachten bij een verandering van de waterhuishouding. Een verandering in de waterhuishouding zou kunnen optreden indien er verdiept of ondergronds wordt gebouwd. Aangezien slechts sprake is van het permanent aanwezig zijn van een reeds bestaand object, waarbij bovendien geen sprake is van ondergronds bouwen, zal de waterhuishouding niet worden aangetast.

Verstoring door licht, geluid en trilling en optische verstoring

Optische verstoring en verstoring door mechanische effecten zijn vooral tijdens uitvoering van werkzaamheden te verwachten. Dan is er namelijk sprake van (intensieve) betreding door mensen en aanwezigheid van (extra) voertuigen in het gebied. Aangezien de jaarrond openstelling van het strandpaviljoen er juist voor zorgt dat het paviljoen niet twee maal per jaar moet worden afgebroken en opnieuw moet worden opgebouwd, is in dit geval sprake van een verkleining van de negatieve effecten.

In de huidige situatie is reeds sprake van betreding (recreanten) en aanwezigheid van mensen in en rondom strandpaviljoen "Bij Ons". Hoewel deze aanwezigheid nu het gehele jaar plaats kan vinden, zijn negatieve effecten niet te verwachten. De witte duinen ter hoogte van het paviljoen bevat geen verstoringgevoelige fauna, waardoor verstoring door geluid, licht of anderszins niet te verwachten is. Voorts zijn de duinen zelf afgesloten door stevige hekwerken en vele verbodsborden, waardoor verstoring door vernieling (vertrappen) van vegetatie niet te verwachten is. Hierbij wordt tevens in overweging genomen dat de verwachte bezoekersaantallen in het laagseizoen zeer laag zijn ten opzichte van het hoogseizoen, en dat het habitatype witte duinen niet direct aansluit aan het paviljoen.

Verstoring door mechanische effecten

De ecologie van duinen wordt in grote mate beïnvloed door verstuiving en zoutnevel. Verstuiving is het door de wind verplaatsen van lichte zandkorrels over grote afstanden. Zoutnevel ('salt spray') wordt veroorzaakt door verneveling van zeewater door brekende golven op het strand, waardoor zout op grotere afstand neerdaalt. Deze processen veroorzaken een extreem milieu, waar maar weinig soorten weten te overleven.

Omdat slechts een beperkt deel van de flora bestand is tegen zoutnevel, die met name direct aan het strand voorkomen, zorgen de effecten voor gradiënten in de duinvegetatie. Met name de buitenste duinenrij (de witte duinen) wordt daardoor bevolkt door in hoge mate zouttolerante soorten. Met name houtachtige soorten, zoals struiken en bomen, kunnen slecht tegen zout, waardoor de natuurlijke successie wordt geremd. Grassen en kruiden zijn in een dergelijk gebied sterk in het voordeel. Helm is daarvan de belangrijkste soort.

Zandverstuiving is van belang voor de aangroei van witte duinen, doordat het zand wordt vastgehouden door de helmvegetatie. Depositie van kalkrijk zand is bovendien een belangrijke factor voor de kwaliteit van droog duingrasland. Verstuiving zorgt er daardoor tevens voor dat de Helm vitaal blijft, wat weer van belang is voor de duinaangroei. Afname van verstuiving kan zorgen voor afname van Helm en van ecologisch interessante soorten.

Indien een object de eerste duinenrij zou afschermen, dan kan dat de mate van zandverstuiving en zoutnevel wijzigen doordat het effect heeft op windsnelheid en -richting en de bron- en afzetlocaties van zand en zout (met name in de windrijke seizoenen herfst en winter).

De essentie van het ontwerp van het paviljoen is dat het gebouw op palen is gebouwd. Wind en zand kunnen er onder door waaien en zo kan de dynamiek van de duinen en duinvorming in stand blijven. De afzetting van zand en wordt door de verruiming van de openstelling van het paviljoen met drie maanden dus niet wezenlijk negatief beïnvloed. Hetzelfde kan worden gezegd van saltspray.

Eventuele kleine wijzigingen in de windrichting direct achter het pand zijn niet uit te sluiten, maar in het dynamisch milieu van de duinen leidt niet elke wijziging van een patroon tot aantasting van de waarden. Met het gegeven dat de wind met zand en zout onder het gebouw vrij spel hebben wordt voldoende gewaarborgd dat de essentie van het dynamische proces blijft behouden. Negatieve effecten kunnen daarmee worden uitgesloten.

4.2.3 Effecten op Habitatrichtlijnsoorten

Effecten op Nauwe korfslak (H1014)

De verruimde openstelling van het strandpaviljoen heeft geen effect op het voorkomen van de Nauwe korfslak omdat deze niet op korte afstand van het paviljoen voorkomt. De meest nabijgelegen vindplaatsen bevinden zich op meer dan 500 meter van het strandpaviljoen (Ontwerpbeheerplan bijzondere natuurwaarden Solleveld & Kapittelduinen, 2011).

4.2.4 Effecten op Beschermd Natuurmonument Solleveld

De effecten op de doelen van het aanwijzingsbesluit Beschermd Natuurmonument kunnen worden beschouwd vanuit de doelstellingen zoals beschreven in par. 2.4. De Provincie Zuid-Holland merkt in het kader van vergunningverlening voor nieuwvestiging van strandpaviljoens op dat met name het aspect 'rust' als ecologische randvoorwaarde voor fauna door de instandhoudingsdoelstellingen onvoldoende wordt geborgd. Het betreft de zone tot een afstand van circa 35 meter.

Onderstaand worden de effecten op de te beschermen natuurwaarden volgens de doelen volgens de aanduiding als Beschermd Natuurmonument beschreven.

- Plantengemeenschappen met zeldzame en minder algemene plantensoorten zullen door de verruimde openstelling niet worden aangetast, aangezien de dynamische processen die leiden tot het specifieke milieu met de bijbehorende plantengemeenschappen in de duinen niet wezenlijk negatief worden beïnvloed.
- De betekenis van openheid, reliëf en aanwezigheid van binnenduinrandbossen wordt op het punt van openheid lokaal en gedurende een korte periode aangetast. Gezien de aanwezigheid van het paviljoen gedurende de overige maanden en het lokale karakter ten opzichte van het gebied, wordt deze aantasting niet als wezenlijk negatief voor het natuurschoon beschouwd.
- Voor broedvogelsoorten heeft de verruimde openstelling geen negatief effect aangezien het de winterperiode betreft. Een kritische periode kan de overgang van winter naar voorjaar zijn. Broedvogels kunnen bij de verkenning van hun broedgebied reageren op verstoring door geluid en licht en vervolgens het verstoorde deel mijden. Daarom is het van belang om geluid- en lichtverstoring in deze aanlooperperiode naar het broedseizoen te voorkomen. In de voorliggende toetsing van openstelling van het paviljoen gedurende de winterperiode speelt verstoring in de aanloop naar het broedseizoen geen rol, aangezien het paviljoen geen geluidsintensieve activiteiten ontplooit in deze periode. De openstelling in de winterperiode leidt tot bezoekers tussen 11 en 23 uur in aantallen die lager liggen of maximaal gelijk zijn aan die in de rest van het seizoen. Feesten en partijen in deze periode vinden, ook gezien vanuit de aard van de weersomstandigheden, in principe alleen binnenshuis plaats.
- Voor niet-broedvogels heeft de verruimde openstelling het effect dat tijdelijk de bezoekersaantallen bij de dijkovergang Molenslag iets verhoogd kunnen worden. Anderzijds is het onwaarschijnlijk dat de aanwezigheid van het paviljoen leidt tot meer concentratie van bezoekers rond het paviljoen; mogelijk neemt daarmee de recreatiedruk

op de rest van het gebied enigszins af. De effecten in toe- en afname van bezoekers zullen beperkt zijn in relatie tot de verstoring van het duingebied en worden als niet wezenlijk beschouwd in het licht van de functie van het gebied Solleveld voor de genoemde vogelsoorten.

- Nesten van de rode bosmier zijn niet aanwezig nabij het paviljoen en worden dan ook niet verstoord.
- De functie van de planlocatie voor zoogdieren is marginaal gezien de ligging ten opzichte van de zee, de aanwezige parkeerplaats en camping. Verruiming van de openstelling in de winterperiode, tevens de rustperiode van de meeste zoogdieren, leidt dan ook niet tot negatieve effecten op het belang van het gebied voor deze soorten.
- Net als bij zoogdieren wordt gesteld dat de locatie en het aangrenzende duingebied voor amfibieën en reptielen geen -of een hooguit minimale- functie heeft. Bovendien zijn deze diersoorten in de winterperiode in winterrust en heeft het planvoornemen van openstelling in de winter geen effect op deze dieren of hun leefgebied. Effecten op amfibieën en reptielen kunnen dan ook worden uitgesloten.

4.3 Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur

Het 'nee-tenzij-principe' van de EHS bepaalt dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Het strandpaviljoen zal op de huidige locatie blijven voortbestaan. De enige ontwikkeling betreft de jaarrond openstelling, waardoor het paviljoen enkele maanden langer (in de wintermaanden) aanwezig zal zijn. Aangezien geen sprake is van aanvullend ruimtebeslag en het strand ter plaatse van het paviljoen geen betrekking heeft op de ecologische waarden van de Noordzee, tast deze ontwikkeling de wezenlijke waarden en kenmerken van de Noordzee niet aan.

5 Conclusies en aanbevelingen

Effecten op beschermde soorten

De jaarrond openstelling van strandpaviljoen "Bij Ons" heeft geen gevolgen voor volgens de Flora- en faunawet beschermde soorten, aangezien geen beschermde soorten of geschikt habitat op de locatie of in de omgeving zijn aangetroffen.

Effecten op beschermde gebieden

Ligging en begrenzing

Strandpaviljoen "Bij Ons" ligt op de grens van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen en het Beschermde Natuurmonument Solleveld. Wel grenst het direct aan het Natura 2000-gebied, waardoor rekening moet worden gehouden met *externe werking*.

Het strandpaviljoen is gelegen binnen de grenzen van de Ecologische Hoofdstructuur (Noordzee).

Effecten herontwikkeling op beschermd natuurgebied

- Er is geen sprake van oppervlakteverlies, aangezien het strandpaviljoen buiten het Natura 2000-gebied is gelegen.
- Een negatief effect als gevolg van versnippering is niet aan de orde. Het strandpaviljoen is een gedeelte van het jaar reeds aanwezig. Er raken geen delen van het beschermd natuurgebied afgesneden of onbereikbaar.
- Een negatief effect als gevolg van vernatting of verdroging is alleen te verwachten bij een verandering van de waterhuishouding. Aangezien slechts sprake is van het permanent aanwezig zijn van een reeds bestaand object, waarbij bovendien geen sprake is van ondergronds bouwen, zal de waterhuishouding niet worden aangetast.
- Optische verstoring en verstoring door geluid en licht van verstoringgevoelige soorten kunnen worden uitgesloten, aangezien de verstoringgevoelige soorten in dat jaargetijde niet of nauwelijks in het natuurgebied aanwezig zijn. Bovendien zorgt jaarrond openstelling van het strandpaviljoen er juist voor dat het paviljoen niet twee maal per jaar moet worden afgebroken en opnieuw moet worden opgebouwd. Extra verstoring door recreatiedruk is eveneens niet te verwachten, aangezien de duinen door stevig hekwerk zijn afgeschermd en duidelijke verbodsborden zijn geplaatst.
- Effecten op de beschermde waarden volgens de aanduiding als Beschermde Natuurmonument treden niet op omdat de verruimde openstelling in de winterperiode geen negatieve effecten heeft op de aanwezige plantengemeenschappen, vogels (broedvogels, trekvogels, standvogels en wintergasten), zoogdieren en reptielen en amfibieën. Soorten die gevoelig zijn voor verstoring door licht en geluid zijn in de winterperiode niet aanwezig of in winterrust. Bovendien kan worden opgemerkt dat de openstelling in de winterperiode niet zal leiden tot meer verstoring aangezien er in principe alleen binnenactiviteiten plaatsvinden zonder merkbaar effect van meer geluid en licht in de richting van het natuurgebied.
- Mechanische verstoring is mogelijk als gevolg van veranderde windsnelheid en -richting, waardoor zandverstuiving en zoutnevel worden beïnvloed. De beperkte omvang (breedte en hoogte) van het strandpaviljoen, alsook de beperkte extra tijdsduur van de aanwezigheid van het gebouw, is het onwaarschijnlijk dat deze processen een wezenlijke invloed ondervinden als gevolg van de verruimde openstelling. De instandhoudingsdoelen voor het habitattype witte duinen komen niet in gevaar en significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Effecten herontwikkeling op de EHS

De jaarrond openstelling van het strandpaviljoen tast de wezenlijke kenmerken van de Noordzee niet aan.

Eindconclusie haalbaarheid ontwikkeling

Bovenstaande leidt tot de conclusie dat de vereisten uit de Natuurbeschermingswet of uit de Flora- en faunawet de jaarrond openstelling van strandpaviljoen "Bij Ons" niet in de weg staan.

6 Literatuurlijst

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2003. *Habitattypen, Europese natuur in Nederland*.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2004. *Soorten van de Habitatrichtlijn, Europese natuur in Nederland*.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2007. *Natura 2000, over beheerplannen en vergunningen*. Brochure over Natura-2000 beheerplannen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. *Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren*. Brochure over de Flora- en faunawet in de praktijk.

Provincie Zuid-Holland, 2003. *Streekplan West, 2003 - 2015*.

Provincie Zuid-Holland, 2004. *Beschermde planten en dieren in Zuid-Holland. De verspreiding van de Europese Habitatrichtlijnsoorten in kaart*.

Websites:

www.zuid-holland.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.natuurloket.nl

www.rijksoverheid.nl

Bijlage 1: Kaart Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

